

28.4.2021

1/2

EDUSKUNTA
Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Asia: E 47/2021 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto ilmastonmuutokseen sopeutumisstrategiasta

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston selvityksestä komission tiedonannosta liittyen ilmastonmuutokseen sopeutumisstrategiaan ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

MTK pitää erittäin tärkeänä ilmastonmuutokseen varautumista ja strategista suunnittelua osana ilmastopolitiikkaa. Kuten todettu, ennakoiva ilmastoriskien hallinta on myös edellytys pitkän aikavälin hillintätoimien onnistumiseksi. *Vuonna 2018 MTK nosti [ilmasto-ohjelmassaan](#) ilmastonmuutokseen sopeutumisen perustaksi kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen sekä hiilensidonnan ja uusiutuvilla korvaamisen (substituution) lisäämiseen.*

Ilmastonmuutokseen sopeutumisstrategia on osa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa, joka tähtää ilmastoneutraaliin talouteen ja kestäväan kasvuun EU:ssa. On oleellista, että strategia on linjassa kestäväan kehityksen agendan ja Pariisin ilmastopöimöksen kanssa. On erittäin tärkeää, että Suomi suhtautuu myönteisesti komission tiedonantoon EU:n sopeutumisstrategiasta.

Kuten Suomi korostaa, kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistoimista huolimatta ilmastonmuutos vaikuttaa jo nyt sekä jatkossa EU:n ympäristöön, kansalaisiin ja talouteen mukaan lukien työelämään. Lämpötilojen muutos pohjoisilla leveysasteilla on 2-3 kertaa globaaleja keskiarvoja voimakkaampaa ja kiihtyvän muutoksen vaikutukset korostuvat etenkin arktisessa ympäristössä.

MTK muistuttaa, kiihtyvän muutoksen *vaikutukset pohjoisilla leveysasteilla korostuvat etenkin suomalaisessa maa- ja metsätaloudessa, jotka toimivat yhdessä luonnon kanssa ja kohtaavat ensimmäisinä ilmastonmuutoksen haasteet ja ääri-ilmiöt kuten tulvat, rankkasateet, roudattomat talvet, kasvintuholaiset ja kasvitaudit.*

Kuten Suomi kannassaan toteaa, ilmastonmuutoksen vaikutukset välittyvät usein **veden kiertokulussa** tapahtuvien muutosten ja häiriöiden sekä muiden sään ääri-ilmiöiden kautta. Koska *erityisesti vesitalouden hallinta on jatkossa yhä vaikeampaa, MTK muistuttaa vesitalouteen varautumisen merkityksestä. On erittäin tärkeää, että Suomi humidina maana, jossa sadanta lisääntyy mutta myös kasvukauden aikaiset kuivuusjaksot, kiinnittää kannassaan huomion vesitalouden hallintaan maa- ja metsätaloudessa, rakennetun ympäristön rinnalla.*

MTK näkee, että komission tiedonannossa vesitalouden hallinta on saanut liian vähän huomiota, mihin Suomen tulisi jatkossa kiinnittää huomiota ja erityisesti toteuttaessaan omaa toimeenpanoa ja seurantaa: Suomen kannassa todetaan, että "Strategiassa esitetyt näkökulmat ja toimenpiteet ovat samansuuntaisia Suomen kansallisten sopeutumistoimien kanssa ja tukevat Kansallisen ilmastonmuutokseen sopeutumis suunnitelman toimeenpanossa esiin tulleita näkökohtia. MTK huomauttaa, että Suomen kannan tulisi nostaa komission strategian puutteet liittyen maankuivatukseen ja -kasteluun.

MTK kiittää siitä, että Suomen kannassa on sivulla 3-4 on kirjaus: "Suomi toteaa, että kansallisissa olosuhteissamme ilmastonmuutoksen myötä lisääntyvän sadannan aiheuttamat märkyysjaksot haastavat maaperän toimivuutta ja siten luontopohjaisten ratkaisujen hyödyntämistä maa- ja metsätaloudessa. Kosteikot ja luonnontilaiset alueet auttavat veden kiertokulun säätelyssä, mutta myös maankuivatus ja kastelu ovat toimenpiteitä, joihin on tulevaisuudessa kiinnitettävä huomiota osana vesienhallinnan kokonaisuutta maa- ja metsätalouden edellytysten turvaamiseksi." Vastaava kirjaus tulisi saada myös komission strategiaan.

Lopuksi MTK muistuttaa [ilmasto-ohjelmassaan](#) kirjatuista taustoista ja toimenpiteistä (→), joihin sopeutumisstrategian tulee kannustaa ja Suomen kannan tukea:

Ilmatoriskeihin varautuminen edellyttää riskienhallintavälineiden kehittämistä, kuten vakuutuksia ja rahastoja, sekä entistä tehokkaampaa tulvasuojelua ja vesitalouden hallintaa.

Teistä on huolehdittava entistä paremmin, koska ilmastonmuutos heikentää teiden kuntoa. Hyvä tiestö ja infra ovat edellytys koko Suomen kattavalle maa- ja metsätaloudelle, mikä puolestaan on keskeinen osa huoltovarmuuttamme epävarmassa tulevaisuudessa.

Maataloudessa rankkasateet ja roudattomuus lisäävät eroosiota ja maan kasvukunnon heikentymistä pitkien märkien kausien seurauksena. Kasvin- ja eläinjalostuksella on iso merkitys ruuantuotannossa ja huoltovarmuudessa. Eloperäiset pellot kestävät kuivuutta ja toimivat osana ilmastonmuutokseen sopeutumista.

- Sopeutumisen kärki on liiallisen märkyiden ja kuivuuden haittojen vähentämisessä, jotta kasvit kasvavat, sitovat hiiltä ja tuottavat biomassoja hiilineutraaliin yhteiskuntaan.
- Kansallinen kasvinjalostuksen rahoitus ja geenivarannot on turvattava.
- Kotieläintuotantomme perustuu parhaaseen mahdolliseen eläinainekseen, joka mahdollistaa tulevaisuudessakin maailman parhaan eläinterveyden ja tuottavuuden ylläpitämisen.

Muuttuva ilmasto luo hyvät edellytykset metsien kasvuille, mutta lisää myös riskejä. Metsätaloudessa ilmastonmuutokseen varautuminen korostaa hyvän metsänhoidon merkitystä. Hyvä metsänhoito tarkoittaa esimerkiksi ajallaan tehtyjä harvennus- ja päätehakkuita sekä kasvupaikalle sopivaa metsän käsittelyä. Tutkimustietoa ilmastonmuutoksen vaikutuksista kertyy koko ajan lisää. Tämä luo painetta metsänhoidon ja puunkorjuun menetelmien kehittämiseksi myös jatkossa.

- Taimiaineksen jalostuksella parannetaan paitsi puiden kasvua, myös sopeutumista muuttuvaan ilmastoon ja sen mukanaan tuomiin metsätuhoihin.
- Puulajirakenteen monipuolistaminen vähentää tuhoriskejä. Uusien puulajien kasvatumahdollisuuksia tulee selvittää.
- Kasvinjalostuksella turvataan olosuhteisiimme parhaiten sopivien lajien ja lajikkeiden saatavuus sekä turvataan peltotuotannon tehostuminen ja kyky vastata muuttuviin viljelyolo-suhteisiin.
- Uusien jalostustekniikoiden käytöllä olisi mahdollista nopeuttaa maa- ja metsätalouden kykyä sopeutumiseen.

Helsingissä 28.4.2021

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Liisa Pietola
Ympäristöjohtaja